



Fylkesmannen i
Telemark

Nøkkeltall for kommunene i Telemark

KOSTRA 2014

Foreløpige tall per 15. mars 2015



Forord

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Informasjonen om kommunale tjenester og bruk av ressurser på ulike tjenesteområder blir registrert og sammenstilt for å gi relevant informasjon til beslutningstakere både nasjonalt og lokalt. Informasjonen skal gi bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring, og herunder gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål oppnås.

Dette er utarbeidet av Fylkesmannen i Telemark. Vi presenterer økonomiske nøkkeltall basert på de foreløpige KOSTRA-tall for kommunene i Telemark.

Hensikten med rapporten er å belyse den økonomiske situasjonen, og sammenligne kommunene i Telemark. Vi håper med dette å bidra til at KOSTRA-dataene i større grad blir et verktøy i den kommunale planleggingen.

Fra notat fra teknisk beregningsutvalg om kommunal og fylkeskommunal økonomi:
Veksten i samlede inntekter ble omtrent som det ble lagt opp til i budsjettoplegget for 2014 (1,4 prosent), mens veksten i frie inntekter ble lavere enn i budsjettoplegget (1,2 prosent). Aktivitetsveksten (2,3 prosent) var sterkere enn inntektsveksten. Kommunesektoren som helhet

ser ut til å få et netto driftsresultat på 1,3 prosent av inntektene, om lag på samme nivå som i 2013 (når det korrigeres for endret føring av momskompensasjon knyttet til investeringer).

Tallene er hovedsakelig tatt ut på konsern og består av kommuneregnskap og regnskapene til kommunale foretak (KF), interkommunale samarbeider og interkommunale selskaper (IKS). Interkommunale samarbeider er inkludert i vertskommunens konsernregnskap. Regnskapene til IKS er fordelt på eierkommunene etter eierandeler hentet fra Foretaksregisteret i Brønnøysund.

Kommunene Seljord og Hjartdal har ikke fått levert kostra-tall i tide. I flere oversikter har vi her lagt inn tall vi har fått oversendt.

Skien, 18. mars 2015

Innholdsfortegnelse

<i>Finansielle nøkkeltall</i>	<i>4</i>
<i>1.1 Netto driftsresultat</i>	<i>4</i>
<i>1.2 Brutto driftsresultat</i>	<i>5</i>
<i>Brutto og netto driftsresultat – sammenstilt</i>	<i>5</i>
<i>1.3 Likviditet</i>	<i>6</i>
<i>1.4 Gjeldsutgifter</i>	<i>6</i>
<i>1.5 Fondsbeholdning</i>	<i>7</i>
<i>1.6 Inntekter</i>	<i>8</i>
<i>Eiendomsskatt</i>	<i>10</i>
<i>1.8 Utgifter</i>	<i>10</i>
<i>Brutto og netto dr. utg. pr innb.</i>	<i>11</i>
<i>1. 9 Utvikling i folketall</i>	<i>12</i>
<i>1.10 Korrigerte frie innt.</i>	<i>13</i>
<i>1.11Kommunebarometer- nøkkeltall</i>	<i>14</i>

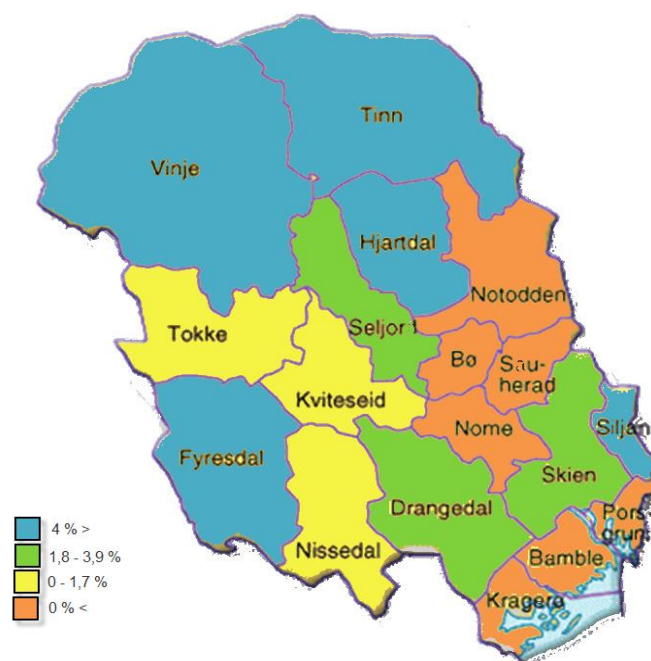
1.1.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultatet brukes av Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi (TBU) som en hovedindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat er et mål på hvor mye kommunene sitter igjen med av driftsinntekter etter at driftsutgifter, netto renter og avdrag er betalt. Målt i prosent av driftsinntektene uttrykker netto driftsresultat hvor stor andel av de tilgjengelige driftsinntektene kommunene kan disponere til avsetninger og investeringer. Flytting av momskompensasjon knyttet til investeringer fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet medfører at det anbefalte nivået på netto driftsresultat må reduseres. I høstrapporten for 2014 ble det anbefalt nivået for kommunene nedjustert med et anbefalt nivå på 1¾ prosent for kommunene.

I 2014 hadde Telemarkskommunene et gjennomsnitt for netto driftsresultat på 0,4 %. Det er 1,2 % svakere enn året før. Seks av kommunene hadde et negativt netto driftsresultat. Åtte av kommunene hadde et netto driftsresultat som ligger over ”normen” på 1,75 % eller bedre. Fyresdal hadde det beste resultatet i Telemark som er på 5,7 %. Seks kommuner hadde negative netto driftsresultat, blant disse var ROBEK kommunene Sauherad og Bø.

Netto driftsresultat 2014 – Telemarkskommunene

Kommune	2012	2013	2014
0805 Porsgrunn	2,7	-0,2	-2,9
0806 Skien	1,2	1,4	2,2
0807 Notodden	1,0	-0,5	-0,5
0811 Siljan	0,1	-0,9	4,6
0814 Bamble	0,4	1,7	-0,6
0815 Kragerø	1,8	2,9	-0,9
0817 Drangedal	6,9	4,6	2,0
0819 Nome	0,8	0,2	-0,2
0821 Bø	-1,3	3,9	-0,9
0822 Sauherad	2,9	0,9	-2,3
0826 Tinn	1,9	3,5	4,0
0827 Hjartdal	-1,6	-1,3	4,6
0828 Seljord	1,2	0,5	2,2
0829 Kviteseid	0,9	-1,0	0,1
0830 Nissedal	4,6	-1,9	0,0
0831 Fyresdal	10,6	4,8	5,7
0833 Tokke	-2,4	-0,7	0,0
0834 Vinje	6,6	13,0	4,7
Telemark	1,8	1,6	0,4
Landet u Oslo	2,6	2,4	1,1



1.2 Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat er resultat *før* dekning av kommunenes rente- og avdragsutgifter, inntekter i form av utbytte og renter, samt eventuelle avsetninger og egenfinansiering av investeringer. Avskrivninger påvirker også brutto driftsresultatet. Begrepet kan i stor grad sammenlignes med ”driftsresultat” i resultatoppstillingen til bedrifter med regnskapsplikt etter regnskapsloven.

I 2014 hadde halvparten av kommunene i Telemark et negativt brutto driftsresultat. Gjennomsnittet for Telemark var på -0,8 %, mens landet utenom Oslo viser et positivt resultat på 0,8 %.

Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter			
Kommuner	2012	2013	2014
0805 Porsgrunn	-2,7	-3	-5,2
0806 Skien	-0,2	0,9	1,6
0807 Notodden	1	-0,2	-0,5
0811 Siljan	0,8	-2	3,5
0814 Bamble	-3,7	-0,8	-3,1
0815 Kragerø	2,2	3,2	-0,8
0817 Drangedal	6,5	4,6	2,1
0819 Nome	-0,3	-1,1	0,4
0821 Bø	-2	2,5	-1,4
0822 Sauherad	3,5	0,9	-1,9
0826 Tinn	0,6	1,4	1,3
0827 Hjartdal	-2,4	-2,1	
0828 Seljord	0,4	0,1	
0829 Kviteseid	-2,3	-3,2	-2,7
0830 Nissedal	4	-1,6	-1,5
0831 Fyresdal	5,3	0,9	0,7
0833 Tokke	-6,5	-3,3	-2,8
0834 Vinje	4,5	10,7	1,2
Telemark	-0,3	0,3	-0,8
Landet u Oslo	2,5	2,1	0,8

Brutto og netto driftsresultat – sammenlignet

Figuren under viser netto og brutto driftsresultat i 2014, i samme diagram.

For mange kommuner er netto driftsresultat bedre enn brutto driftsresultat, noe som i stor grad skyldes ekstraordinære finansinntekter. Men det må også ses i sammenheng med at avskrivninger blir inntektsført før netto driftsresultatet fastsettes.

Brutto og netto driftsresultat i % 2014 - Telemarkskommunene

Kommuner	Netto	Brutto
0805 Porsgrunn	-2,9	-5,2
0806 Skien	2,2	1,6
0807 Notodden	-0,5	-0,5
0811 Siljan	4,6	3,5
0814 Bamble	-0,6	-3,1
0815 Kragerø	-0,9	-0,8
0817 Drangedal	2,0	2,1
0819 Nome	-0,2	0,4
0821 Bø	-0,9	-1,4
0822 Sauherad	-2,3	-1,9
0826 Tinn	4,0	1,3
0827 Hjartdal	4,6	
0828 Seljord	2,2	
0829 Kviteseid	0,1	-2,7
0830 Nissedal	0,0	-1,5
0831 Fyresdal	5,7	0,7
0833 Tokke	0,0	-2,8
0834 Vinje	4,7	1,2
Telemark	0,4	-0,8
Landet u Oslo	1,1	0,8

1.3 Likviditet

Arbeidskapital ex. premieavvik i % av brutto driftsinntekter

Arbeidskapital er erstattet av Arbeidskapital ex. premieavvik, fra og med publiseringen 17. mars 2014. Endringen gjelder for tidsserien fra og med 2002, som er første året premieavvik er identifiserbart i kontoplanen. Premieavviket er tatt ut for at variabelen skal gi et bedre mål på likviditeten. Fra og med regnskapsåret 2012 er det innført egne kapitler for konserninterne fordringer og gjeld mellom kommunen, særbedrifter og lånefond.

I 2014 var arbeidskapitalen ex premieavvik i % av brutto driftsinntekter for Telemark i snitt 14%, mot 17,1 % for landet utenom Oslo.

Arbeidskapital ex. premieavvik i % av brutto driftsinntekter			
Kommune	2012	2013	2014
0805 Porsgrunn	32,8	26,1	24,9
0806 Skien	2,7	5,3	11,3
0807 Notodden	2,7	2,4	7,5
0811 Siljan	24,7	23,7	51,3
0814 Bamble	38,2	34,2	33,1
0815 Kragerø	5,7	4,5	-0,6
0817 Drangedal	-4,3	2,1	11,6
0819 Nome	1,9	3,5	-1,5
0821 Bø	12	10,8	9,7
0822 Sauherad	-1,2	-0,2	1,5
0826 Tinn	9,1	11,2	10,6
0827 Hjartdal	12,7	14	
0828 Seljord	2,4	2,2	
0829 Kviteseid	6,2	2,5	0
0830 Nissedal	17,6	18,1	20,3
0831 Fyresdal	22,7	10,7	9,5
0833 Tokke	19,8	14,5	10,1
0834 Vinje	23,7	20,2	15,4
Telemark	13,3	12,4	14
Landet u Oslo	16,7	17,2	17,1

1.4 Gjeldsutgifter

Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter

Indikatoren viser langsiktig gjeld, i prosent av driftsinntektene. Ordinære renter og avdrag på lån skal finansieres av driftsinntektene, og indikatoren viser langsiktig gjeldsbelastning i forhold til disse. Lån beregnet for videreformidling til andre instanser/ innbyggere, såkalte formidlingslån, inngår også i indikatoren. Langsiktige lån har normalt lengre løpetid enn ett år.

Langsiktig lånegjeld for kommunene i Telemark økt betydelig de siste årene. Dette har sammenheng med økt satsing på bl.a. kommunal byggevirkksomhet til kultur, eldreomsorg, skole og barnehage. Drangedal og Porsgrunn har størst gjeld i forhold til brutto driftsutgifter i Telemark. Ni kommuner i Telemark har høyere langsiktig lånegjeld enn landsgjennomsnittet som er 215,9 %. Flere av kommunene med svakest økonomi har svært høy gjeldsgrad så også Bø og Sauherad som er registrert i ROBEK.

Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter			
Kommune	2012	2013	2014
0805 Porsgrunn	233,8	242	250
0806 Skien	207,3	218,1	219,5
0807 Notodden	209,2	231,2	244,8
0811 Siljan	151,2	159,8	192,5
0814 Bamble	195,2	199,4	214,7
0815 Kragerø	222	230,2	237,9
0817 Drangedal	190,5	228,5	258,5
0819 Nome	214,5	217,2	223,8
0821 Bø	209,5	221,5	232,4
0822 Sauherad	201,4	219,2	232,6
0826 Tinn	174,3	181,2	179
0827 Hjartdal	166,9	173,8	
0828 Seljord	201,3	206,2	
0829 Kviteseid	181,8	188,1	163,6
0830 Nissedal	187,5	196,9	222
0831 Fyresdal	148,7	157,9	171,6
0833 Tokke	176,7	185,9	196,1
0834 Vinje	196,7	189,8	208,4
Telemark	206,8	216,7	224,9
Landet u Oslo	200,7	208,6	215,8

Langsiktig gjeld og pensjonsforpliktelse, i % for perioden 2012- 2014 – Telemarkskommunene

Finansutgifter, i % av brutto driftsinntekter

Indikatoren viser summen av netto renter og avdrag i prosent av driftsinntektene. Nøkkeltallet viser hvor stor andel av driftsinntektene som er bundet opp til tilbakebetaling av lån. Rente- og avdragbelastningen vil avhenge av valgt finansieringsstrategi, f.eks. andelen fremmedkapital, nedbetalingstiden o.l.

Som det fremgår av tabellen, er det store forskjeller mellom Telemarkskommunene når det gjelder hvor stor andel av inntektene som går til renter og avdrag (netto). Fyresdal har netto finansinntekter. For Telemark i snitt utgjorde netto finansutgifter 3,2 % i 2014. Kragerø, Notodden og Drangedal har de høyeste netto finansutgiftene i Telemark.

Dagens rentenivå er lavt, noe som gjør gjelda lett å bære. Lav rente over lang tid, kan oppfattes som normalt. Når renta stiger kommer kostnadene og finansieringsutfordringene.

Gjeld og pensjon har en tendens til å motvirke hverandre, men når låneopptak kommer over lang tid med lav rente vil sammenligningen ta utgangspunkt i et høyere gjeldsnivå. En havner da utanfor det som en gong var balanse og det må tas større kutt i tenesteproduksjonen for å rette opp budsjettene. – Kommunen kommer i gjeldsfella

Netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter			
Kommune	2012	2013	2014
0805 Porsgrunn	-1,4	1,6	2,3
0806 Skien	2,6	3,9	3,9
0807 Notodden	3,7	4,1	4,1
0811 Siljan	3,8	2	2,2
0814 Bamble	-0,4	1,4	1,7
0815 Kragerø	4,6	4,8	5
0817 Drangedal	4,2	4,6	5,9
0819 Nome	3,6	2,4	3,6
0821 Bø	3,4	3	4,5
0822 Sauherad	4,4	3,2	3,9
0826 Tinn	2,5	1,3	1,2
0827 Hjartdal	1,6	1,6	
0828 Seljord	3,1	3,4	
0829 Kviteseid	0,8	1,8	0,9
0830 Nissedal	3,6	4,4	2,7
0831 Fyresdal	-1,2	0,4	-0,2
0833 Tokke	0,9	2	2,1
0834 Vinje	3	3	3
Telemark	1,9	2,9	3,2
Landet u Oslo	3,8	3,6	3,7

1.5 Fondsbeholdning

Kommunenes fondsbeholdning fordeler seg på disposisjonsfond, bundne driftsfond, ubundne investeringsfond og bundne investeringsfond. Det er kun midler fra disposisjonsfond som kan brukes fritt til drift eller investeringer.

Fondene er kommunenes økonomiske reserver som er bygget opp ved driftsoverskudd, utbytter eller ved salg av eiendom, osv.

Fondsbeholdningen varierer i stor grad mellom kommunene. Dette kan ha sammenheng med i hvilken grad kommunene lånefinansierer eller bruker av fondsmidler til investeringsformål. Som det fremgår av oppstillingene under står mange av kommunene i Telemark uten særlig midler på disposisjonsfond. Kommunene Skien, Drangedal, Bø, Notodden, Kragerø, Nissedal, Nome og Sauherad har alle under 2 % av brutto driftsinntekter

Det er en viktig oppgave å bygge opp disposisjonsfond som en økonomisk sikkerhet mot uforutsette utgiftsøkninger og sviktende inntekter.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter			
Kommune	2012	2013	2014
0805 Porsgrunn	9,8	8,2	6,1
0806 Skien	1,2	1,3	1,5
0807 Notodden	2,2	1,1	0,1
0811 Siljan	7,2	2,3	6,4
0814 Bamble	11,7	11,9	10,6
0815 Kragerø	0,0	0,0	0,1
0817 Drangedal	4,8	1,8	1,7
0819 Nome	0,1	0,9	0,7
0821 Bø	0,1	0,1	0,0
0822 Sauherad	0,1	0,1	0,0
0826 Tinn	8,8	11,9	12,9
0827 Hjørtedalen	7,8	4,8	5,0
0828 Seljord	2,2	0,9	2,1
0829 Kviteseid	6,3	4,8	3,6
0830 Nissedal	2,9	0,8	0,0
0831 Fyresdal	0,8	3,1	3,4
0833 Tokke	8,7	4,8	4,1
0834 Vinje	7,4	8,5	8,4
Telemark	4,5	4,2	3,8
Landet u Oslo	6,0	6,2	6,2

1.6 Inntekter

Brutto driftsinntekter er de samlede kommunale driftsinntektene, og inkluderer alt fra skatteinntekter og rammetilskudd til alle slags salgs- og leieinntekter.

Brutto driftsinntekt pr innbygger var i 2014 i snitt for hele landet utenom Oslo 73 086 per innbygger, mens gjennomsnittet for Telemarkskommunene var på 77 884.

Det er store variasjoner i inntektsgrunnlaget mellom kommunene i Telemark. Mellom kommunen med høyest og lavest totalinntekt per innbygger, hhv. Vinje og Porsgrunn, er det en inntektsforskjell på hele 64 956 kr per innbygger. Det vil si at Porsgrunn har en brutto inntekt per innbygger på omtrent halvparten av Vinje.

Inntektsforskjellene skyldes særlig variasjon i de frie inntektene - der de små kommunene kommer spesielt gunstig ut. I tillegg skaper finansinntekter og inntekter fra eiendomsskatt forskjeller mellom kommunene

Brutto driftsinntekter i kr per innbygger 2014 - Telemarkskommunene

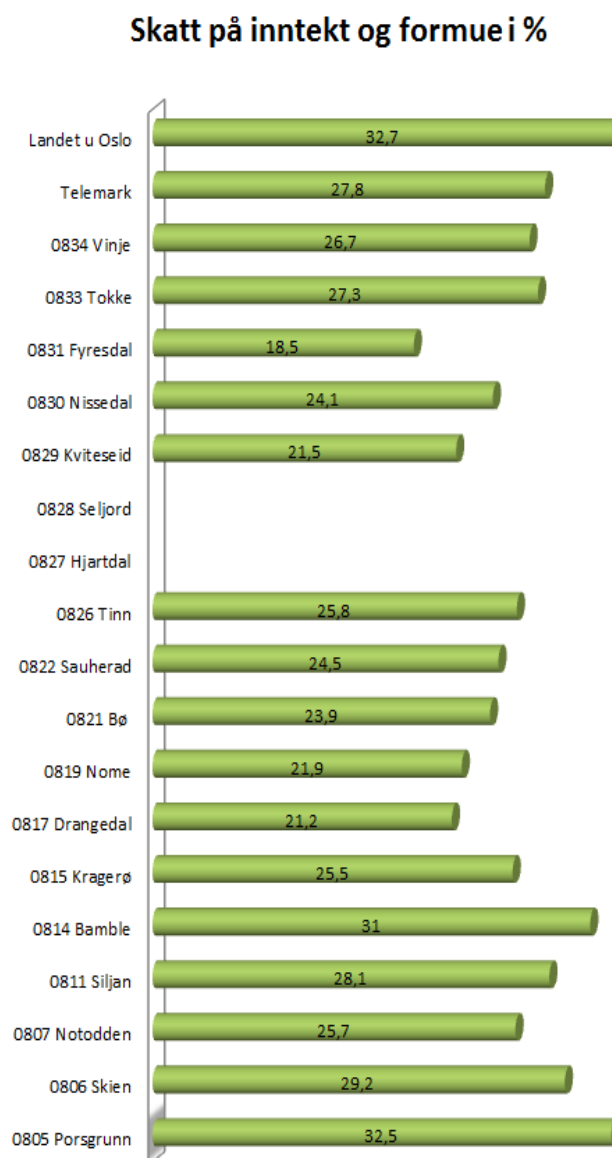
Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger, konsern			
Kommune	2012	2013	2014
0805 Porsgrunn	65408	67532	67779
0806 Skien	67578	69507	70753
0807 Notodden	75902	78030	80696
0811 Siljan	64951	69001	73233
0814 Bamble	67157	72301	71947
0815 Kragerø	73114	75581	76816
0817 Drangedal	79265	86220	85524
0819 Nome	84370	89903	91835
0821 Bø	74159	81334	78965
0822 Sauherad	78650	80751	81171
0826 Tinn	103191	107275	112221
0827 Hjartdal	94257	100280	
0828 Seljord	83612	86146	
0829 Kviteseid	80470	84413	96225
0830 Nissedal	102406	104318	105655
0831 Fyresdal	116176	120701	120156
0833 Tokke	108808	118761	115653
0834 Vinje	119066	132502	127965
Telemark	73761	77008	77884
Landet u Oslo	69121	72115	73086

Skatteinntektsnivå

Skatteinntektene utgjør en vesentlig del av kommunenes samlede inntekter, og har derfor betydning for inntektsnivået i hver enkelt kommune.

Skatt på inntekt og formue i prosent av brutto driftsinntekter

Alle kommunene i Telemark ligger under landsgjennomsnittet som ligger på 32,5 %. (Se figuren).



Eiendomsskatt

Alle kommunene i Telemark skrev ut eiendomsskatt i 2014. Eiendomsskatten tilførte kommunene i Telemark i snitt 4,8 prosent av de samlede brutto driftsinntektene.

For Tinn, Vinje og Tokke utgjorde eiendomsskatten hhv 12,2, 12,7 og 15,9 prosent av kommunenes samlede brutto driftsinntekter for 2014.

*Eiendomsskatt i % av brutto driftsinntekter
2014 – Telemarkskommunene*

Eiendomsskatt i prosent av brutto driftsinntekter, kon			
Kommune	Eiendoms- skatt	herav på annen eiendom	herav bolig og fritidseiend
0805 Porsgrunn	3	1,8	1,2
0806 Skien	3,3	0,5	2,8
0807 Notodden	5,6	2,1	3,5
0811 Siljan	4,3	1,4	2,9
0814 Bamble	5,3	4	1,3
0815 Kragerø	5	0,6	4,4
0817 Drangedal	3,1	0,3	2,8
0819 Nome	3,6	1,6	2
0821 Bø	4,1	0,2	3,9
0822 Sauherad	2,5	0,5	2
0826 Tinn	12,2	12,2	0
0827 Hjørdal			
0828 Seljord			
0829 Kviteseid	1,4	1,4	0
0830 Nissedal	6,8	6,8	0
0831 Fyresdal	6,4	6,4	0
0833 Tokke	15,9	15,9	0
0834 Vinje	12,7	12,7	0
Telemark	4,8	2,7	2,1
Landet u Oslo	3,1	1,8	1,2

1.7 Utgifter

Brutto driftsutgifter

Brutto driftsutgifter pr innbygger i kommunen viser enhetskostnaden ved den totale kommu-

nale virksomhet og kan være en produktivitetsindikator.

Netto driftsutgifter

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. inneholder øremerkede tilskudd fra staten og andre direkte inntekter, er trukket fra. De resterende utgiftene må dekkes av de frie inntektene som skatteinntekter, rammeoverføring fra staten mv. Netto driftsutgifter pr. innbygger kan være en prioriteringsindikator.

I gjennomsnitt var brutto- og netto driftsutgifter for Telemarkskommunene i 2014 hhv. 78.490 kr og 55.199 kr pr innbygger. Tilsvarende for landet utenom Oslo var hhv. 72.535 kr og 51.942 kr pr innbygger.

Driftsutgifter i kroner per innbygger, konsern		
Kommune	Brutto	Netto
0805 Porsgrunn	71 329	52 208
0806 Skien	69 616	48 668
0807 Notodden	81 099	58 383
0811 Siljan	70 643	57 008
0814 Bamble	74 193	54 238
0815 Kragerø	77 393	56 585
0817 Drangedal	83 705	66 799
0819 Nome	91 431	61 013
0821 Bø	80 107	54 518
0822 Sauherad	82 702	58 746
0826 Tinn	110 722	69 402
0827 Hjørdal		
0828 Seljord		
0829 Kviteseid	98 828	62 297
0830 Nissedal	107 213	72 131
0831 Fyresdal	119 321	73 508
0833 Tokke	118 870	81 407
0834 Vinje	126 421	73 004
Telemark	78 492	55 199
Landet u Oslo	72 535	51 942

1.7.1 Brutto- og netto driftsutgifter fordelt på ulike tjenesteområder

For å forenkle oversikten i tabellene er de formatert slik at de kommunene som har høye driftsutgifter på tjenesteområdet er farget rød, lave driftsutgifter er farget grønne og gul middels.

«Helse- og omsorgstjenester» erstatter tidligere områdene kommunehelsetjenester, pleie og omsorg samt inkluderer samhandlingsreformen.

Fargevalg av indekser gir ingen rangering av kvaliteten på tjenestene i sektorene.

Brutto driftsutgifter på ulike tjenesteområder									
Kommune	adm/styring	barnehage	grunnskole	helse og oms	sosialtj.	barnevern	kultur	kirke	samferd.
0805 Porsgrunn	4,4	11,3	19,0	36,3	5,2	3,3	4,3	0,8	1,8
0806 Skien	5,8	10,5	18,5	32,7	5,8	3,6	4,5	0,8	1,8
0807 Notodden	5,2	8,6	18,5	37,0	4,7	3,8	3,5	0,9	2,1
0811 Siljan	9,6	13,6	25,4	28,5	3,5	1,8	2,7	1,5	1,5
0814 Bamble	7,4	9,8	20,3	32,6	5,4	3,5	3,1	1,0	1,1
0815 Kragerø	6,0	9,6	19,7	34,5	5,8	3,8	3,0	0,9	2,4
0817 Drangedal	8,0	9,1	19,1	34,4	4,5	2,5	3,9	1,1	1,7
0819 Nome	5,6	8,7	16,8	39,4	4,3	2,8	3,6	1,1	1,2
0821 Bø	6,4	10,6	17,1	34,4	4,6	2,5	4,4	0,7	1,0
0822 Sauherad	6,9	8,5	19,1	31,5	6,6	5,4	1,9	0,9	1,3
0826 Tinn	6,8	8,9	16,5	31,1	3,8	3,7	6,1	1,1	2,4
0827 Hjørtedal									
0828 Seljord									
0829 Kviteseid	8,1	6,9	14,9	33,3	2,2	5,1	3,1	1,4	1,9
0830 Nissedal	9,5	10,3	17,2	40,9	1,5	1,5	2,2	1,3	1,0
0831 Fyresdal	9,3	6,1	18,5	33,0	4,2	1,1	5,2	1,5	1,3
0833 Tokke	9,1	9,4	16,5	35,2	1,9	0,9	7,3	1,3	1,8
0834 Vinje	7,3	7,9	15,6	33,1	2,9	1,2	4,9	0,9	2,0
Telemark	6,2	9,9	18,5	34,3	4,9	3,3	4,1	0,9	1,8
Landet u Oslo	6,5	12,0	19,9	33,1	4,2	3,1	3,7	0,9	1,8

Netto driftsutgifter på ulike tjenesteområder									
Kommune	adm/styring	barnehage	grunnskole	helse og oms.	sosialtj.	barnevern	kultur	kirke	samferd.
0805 Porsgrunn	5,9	13,7	22,8	42,1	5,9	3,5	4,1	1,1	2
0806 Skien	7	13,6	22,5	39,7	7,3	3,6	4,2	1,1	2,3
0807 Notodden	6,5	10,8	23	43	6,3	2,6	3,4	1,2	2,8
0811 Siljan	11,7	14,2	29,1	31,4	4,3	1,8	2,5	1,8	1,8
0814 Bamble	9,8	11,6	24,9	37,8	6,9	3,2	3,9	1,3	1,5
0815 Kragerø	7,6	11,2	23,5	42,6	7,2	3,3	2,9	1,2	2,1
0817 Drangedal	9,7	16	21	36,3	5,2	2,6	4,3	1,3	1,9
0819 Nome	7,8	11	20,4	46,9	5,9	3,6	3,2	1,6	1,7
0821 Bø	8,1	13,6	20,7	40,8	5,7	3,6	4,1	1	1,4
0822 Sauherad	9,1	11,4	21,4	37,2	8,8	3,9	2,1	1,3	1,7
0826 Tinn	10,6	12,5	22,5	42,2	2,7	4,5	7,3	1,7	3,9
0827 Hjørtedal									
0828 Seljord									
0829 Kvitesund	11	8,9	21,1	44,8	3,2	1,7	4,6	2,2	3
0830 Nissedal	13,4	13,3	23,5	48,3	2,1	2,2	3	1,8	1,5
0831 Fyresdal	14,7	8,5	27,2	45,1	1,6	1,7	7,2	2,3	2,1
0833 Tokke	13	12,1	22,9	44,7	2,7	1,4	9,4	1,9	2,6
0834 Vinje	11,5	12	24,6	48,2	4,4	2,1	7,7	1,5	3,5
Telemark	8	12,6	22,9	41,3	6,1	3,3	4,2	1,3	2,2
Landet u Oslo	8,2	14,9	24,4	38,1	5,1	3,4	3,8	1,2	1,6

Som eksempler på funn i tabellene nevnes: Fyresdal og Nissedal har en stor andel av sine driftsutgifter på tjenesteområdet administrative styring i forhold til sammenlignende kommuner både i brutto og netto driftsutgifter. *Merk at det i disse tallene ikke er korrigert for forskjeller i utgiftsbehov mellom kommunene.*

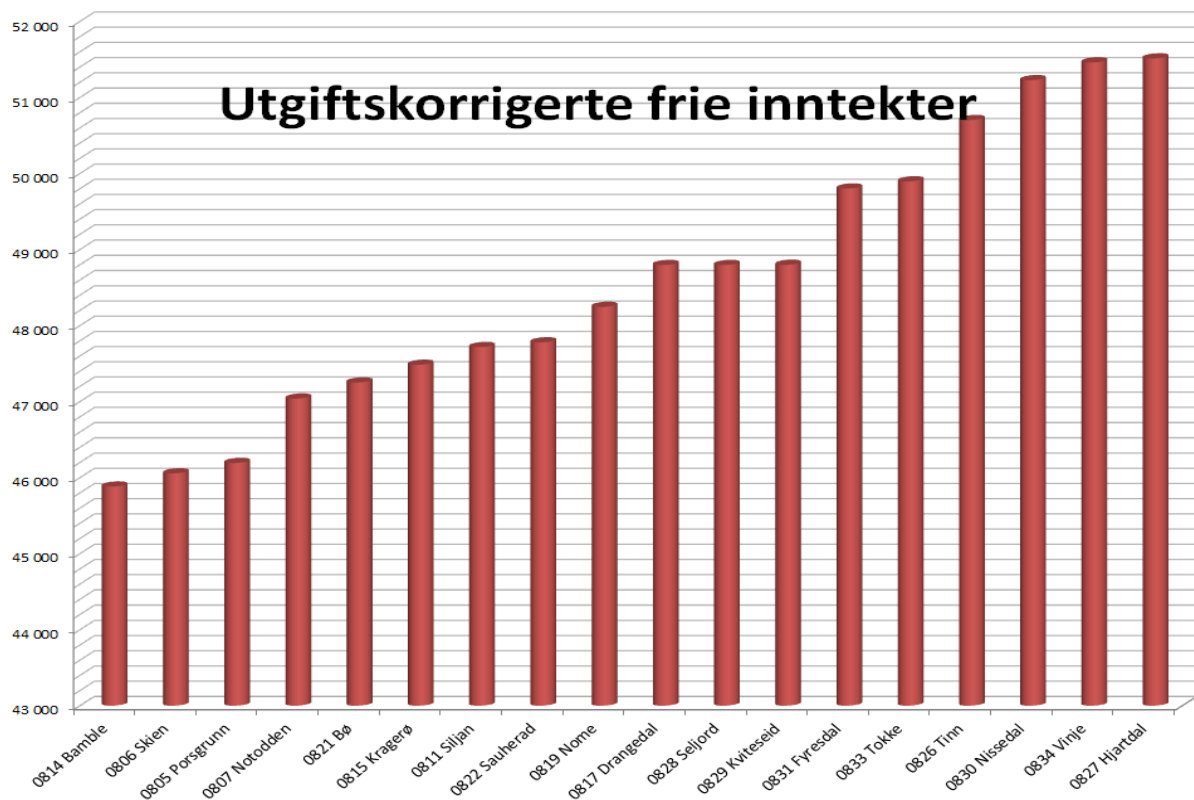
1.8 Utgiftskorrigerte frie inntekter

Korrigerte frie inntekter viser nivået på de frie inntektene (rammetilskudd og skatt) justert for variasjon i utgiftsbehov (ifølge kriteriene i inntektssystemet). Kommuner med et lavt beregnet utgiftsbehov (=”billig” i drift) får justert opp sine inntekter, mens kommuner med et høyt beregnet utgiftsbehov (=”dyre” i drift) får justert ned sine inntekter.

Følgende tjenesteområder inngår i kostnadsnøkkelen i inntektssystemet (2015): barnehage, administrasjon, grunnskole, pleie og omsorg, kommunehelse, barnevern og sosialtjenester.

Forskjellen mellom Bamble og Hjørtedal kommune er hele 5 630 kroner per innbygger etter at inntektene er justert for utgiftsbehovet.

Korrigerte frie inntekter ekskl. eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter			
Kommune	pst. av lands-gj.snippet	Kr. pr innb.	Avvik fra landsgj sn.
0814 Bamble	95	45 882	-2 323
0806 Skien	96	46 055	-2 150
0805 Porsgrunn	96	46 192	-2 013
0807 Notodden	98	47 039	-1 166
0821 Bø	98	47 250	-955
0815 Kragerø	99	47 483	-722
0811 Siljan	99	47 717	-488
0822 Sauherad	99	47 777	-428
0819 Nome	100	48 245	40
0817 Drangedal	101	48 796	591
0828 Seljord	101	48 796	591
0829 Kviteseid	101	48 798	593
0831 Fyresdal	103	49 801	1 596
0833 Tokke	104	49 895	1 690
0826 Tinn	105	50 701	2 496
0830 Nissedal	106	51 226	3 021
0834 Vinje	107	51 459	3 254
0827 Hjartdal	107	51 512	3 307
Telemark	98	47 033	-1 172



Kilde: Regjeringen.no

1.9 Befolkningsutviklingen i Telemark

Befolkningsutviklingen er en viktig forutsetning for utvikling av kommunenes rammetilskudd.

Slik det fremkommer i tabellen nedenfor så ligger Telemark på desidert laveste nivå i landet, det er bare Sogn og fjordane som har hatt lavere befolkningsvekst i 2014.

Vekst sortert på fylker 2014					
	Nr. Fylke Kommune	Folkemengde 1.1.2014	Folkemengde 1.1.2015	Folke- tilvekst 2014	Folketilvekst 2014 %
	Hele landet	5 109 056	5 165 802	56 746	1,11 %
1	03 Oslo	634 463	647 676	13 213	2,08 %
2	02 Akershus	575 757	584 899	9 142	1,59 %
3	11 Rogaland	459 625	466 302	6 677	1,45 %
4	10 Vest-Agder	178 478	180 877	2 399	1,34 %
5	16 Sør-Trøndelag	306 197	310 047	3 850	1,26 %
6	12 Hordaland	505 246	511 357	6 111	1,21 %
7	06 Buskerud	272 228	274 737	2 509	0,92 %
8	09 Aust-Agder	113 747	114 767	1 020	0,90 %
9	19 Troms	162 050	163 453	1 403	0,87 %
10	15 Møre og Romsdal	261 530	263 719	2 189	0,84 %
11	01 Østfold	284 962	287 198	2 236	0,78 %
12	07 Vestfold	240 860	242 662	1 802	0,75 %
13	20 Finnmark	75 207	75 605	398	0,53 %
14	05 Oppland	187 820	188 807	987	0,53 %
15	17 Nord-Trøndelag	135 142	135 738	596	0,44 %
16	04 Hedmark	194 433	195 153	720	0,37 %
17	18 Nordland	240 877	241 682	805	0,33 %
18	08 Telemark	171 469	171 953	484	0,28 %
19	14 Sogn og Fjordane	108 965	109 170	205	0,19 %

Vekst sortert på kommuner 2014					
	Nr. Fylke Kommune	Folkemengde 1.1.2014	Folkemengde 1.1.2015	Folke- tilvekst 2014	Folketilvekst 2014 %
	Hele landet	5 109 056	5 165 802	56 746	1,11 %
	08 Telemark	171 469	171 953	484	0,28 %
1	0821 Bø	5 834	5 977	143	2,45 %
2	0805 Porsgrunn	35 516	35 755	239	0,67 %
3	0806 Skien	53 439	53 745	306	0,57 %
4	0822 Sauherad	4 325	4 346	21	0,49 %
5	0828 Seljord	2 989	3 002	13	0,43 %
6	0815 Kragerø	10 621	10 636	15	0,14 %
7	0807 Notodden	12 609	12 599	-10	-0,08 %
8	0829 Kviteseid	2 468	2 466	-2	-0,08 %
9	0819 Nome	6 643	6 630	-13	-0,20 %
10	0833 Tokke	2 257	2 252	-5	-0,22 %
11	0814 Bamble	14 193	14 140	-53	-0,37 %
12	0831 Fyresdal	1 303	1 298	-5	-0,38 %
13	0827 Hjartdal	1 602	1 594	-8	-0,50 %
14	0817 Drangedal	4 135	4 111	-24	-0,58 %
15	0826 Tinn	5 957	5 913	-44	-0,74 %
16	0830 Nissedal	1 451	1 439	-12	-0,83 %
17	0834 Vinje	3 723	3 689	-34	-0,91 %
18	0811 Siljan	2 404	2 361	-43	-1,79 %

1.10 Kommunebarometer for Telemark - rangering av kommunene

Det er ingen absolutte grenser for å angi god, middels og dårlig drift, i oversikten har vi laget etter anbefalinger fra TBU, ulike institusjoner og erfaringer.

Økonomisk balanse målt i netto driftsresultat

1,75 % eller bedre

3

Mellom 0 og 1,74 %

1

Negativt

0

Økonomisk buffer målt ved disposisjonsfond

4,5 % eller bedre

3

Mellom 2 % - 4,4 %

1

Under 2 %

0

Finansutgifter i % av brutto driftsinntekter

2,9 % eller lavere

3

Mellom 3 % og 3,9 %

1

Over 4 %

0

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Under 60 %

3

Mellom 60 % og 69,9 %

1

Over 70 %

0

Kommune	Nett dr res	Buffer	Finans	Lånegjeld	SUM
0811 Siljan	3	3	3	3	12
0826 Tinn	3	3	3	3	12
0827 Hjarthdal	3	3	3	3	12
0831 Fyresdal	3	1	3	3	10
0829 Kviteseid	1	1	3	3	8
0833 Tokke	1	1	3	3	8
0834 Vinje	3	3	1	0	7
0805 Porsgrunn	0	3	3	0	6
0814 Bamble	0	3	3	0	6
0828 Seljord	3	1	1	1	6
0830 Nissedal	1	0	3	1	5
0806 Skien	3	0	1	0	4
0817 Drangedal	3	0	0	0	3
0819 Nome	0	0	1	0	1
0822 Sauherad	0	0	1	0	1
0807 Notodden	0	0	0	0	0
0815 Kragerø	0	0	0	0	0
0821 Bø	0	0	0	0	0

Tallgrunnlaget

Kommune	Netto dr	Buffer	Fin utg	Lånegj
0805 Porsgrunn	-2,9	6,1	2,3	92,7
0806 Skien	2,1	1,5	3,9	81,3
0807 Notodden	-0,5	0,1	4,1	93,4
0811 Siljan	4,6	6,4	2,2	41,8
0814 Bamble	-0,6	10,6	1,7	72,1
0815 Kragerø	-0,8	0,1	5,0	102,1
0817 Drangedal	1,9	1,7	5,9	121,2
0819 Nome	-0,2	0,7	3,6	72,5
0821 Bø	-0,9	0,0	4,5	101,0
0822 Sauherad	-2,3	0,0	3,9	82,9
0826 Tinn	3,9	12,9	1,2	36,0
0827 Hjarthdal	4,6	5,0	2,0	28,5
0828 Seljord	2,2	2,1	2,9	66,8
0829 Kviteseid	0,1	3,6	0,9	31,5
0830 Nissedal	0,0	0,0	2,7	65,8
0831 Fyresdal	5,5	3,4	-0,2	14,1
0833 Tokke	0,0	4,1	2,1	43,8
0834 Vinje	4,6	8,4	3,0	73,4

1.10.1 Forklaring:

Kommunebarometeret er satt opp på grunnlag av fire overordnede nøkkeltall:

Netto driftsresultat måler økonomisk balanse og er målt i prosent av driftsinntektene.

Det uttrykker hvor stor andel av de tilgjengelige driftsinntektene kommunene kan disponere til avsetninger og investeringer. Flytting av momskompensasjon knyttet til investeringer fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet (ble gjennomført i sin helhet i 2014) medførte at det anbefalte nivået for netto driftsresultat ble redusert fra 3 til 1¾ prosent for kommunene.

Disposisjonsfond er et mål på økonomisk buffer kommunene har. Fond er kommunenes reserver og bygges opp ved driftsoverskudd, utbytte eller ved salg av eiendom osv..

For kommunene er det en viktig oppgave å bygge opp disposisjonsfond som en økonomisk sikkerhet mot uforutsette utgiftsøkninger og sviktende inntekter.

Finansutgifter kan indikere hvor mye av inntektene som er bundet opp i tilbakebetaling av lån, rente og avdragsbelastning. Enkelte kommuner har store finansinntekter, Fyresdal er et eksempel på en kommune som har større finansinntekter enn finansutgifter.

Netto lånegjeld er et mål på finansieringsstruktur. Definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelse) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler.

1.10.2 Kort oppsummering av situasjonen

Barometeret viser at det er store variasjoner i kommuneøkonomien i Telemark.

Det er dystert for mange av de svakeste kommunene i Telemark. Alle kommunene som i barometeret får en sum på null i 2014, har hatt et driftsnivå som er for høyt. Kommunene har ikke reserver i form av fond, høy lånegjeld, store utgifter til lån.

For kommunene Kragerø, Nome og Nissedal viser foreløpig regnskapsresultat et underskudd. Kommunene må sørge for å vedta en plan for inndekking når regnskapet endelig vedtas.

Økt akkumulert underskudd for ROBEK-kommunene Bø og Sauherad er problematisk.

I Telemark er det gjennomgående de samme kommunene som i en årrekke har hatt de svakeste økonomiske resultatene.

Det er urovekkende når så mange som halvparten av kommunene i Telemark har et tilnærmet null- eller negativt netto driftsresultat.
